

NARCISSE TORDOIR

LABOR AND PRODUCTION
1987-1998

VANDENHOVE - A&S/books

Guy Châtel & Adriaan Verwée

NARCISSE TORDOIR
LABOR AND PRODUCTION
1987-1998

INHOUD

VOORWOORD	6
DE CONTOUREN VAN EEN PERSONAGE Guy Châtel	10
DODENDANS	28
STUDIO	38
SPIEGEL	50
SCHERVEN	62
ICOON	74
VEELLUIK	90
VERZELFSTANDIGING	102
GEBOUWDE BEELDEN Stefaan Vervoort	115
LABOR AND PRODUCTION VANDENHOVE centrum voor Architectuur en Kunst	126
Index	140
Biografieën	141
Colofon	144

Fig. 2 Z.T. [IETS] – 1991, 347 × 50 × 45 cm

Fig. 3 Alles is zeer stil – 1979, 245 × 155 cm

Fig. 4 # 11, 12, 10, 9 – 1986, Extra City 2005

dering van de glasscherf markeert het ontbreken van elke structurele noodzaak voor de ordening van de reeks. Geen enkele psychologische ontleding kan het besluit dat daaraan ten grondslag ligt verklaren. Het bewustzijn dat zich hier laat gelden – of heeft laten gelden – bestaat “als bewustzijn van iets anders dan zichzelf”, als ‘intentionaliteit’.¹³ Het is herkenbaar als een ‘vorm-van-leven’, ongerijmde aanwezigheid.¹⁴

Na enkele omzwervingen in de performance-kunst, experimenten in ‘directe actie’, en de intense ervaring die de dynamiek van een kunstenaarscollectief met zich meebracht [Today’s Place, 1978-79], trok Tordoir zich terug in het isolement van de studio om opnieuw de draad van de schilderkunst op te pakken. “Alles is zeer stil – Everything is very quiet” noteerde hij onder de beeltenis van een gespreide adelaar. Maar die arend kan niet opvliegen, blijft aan zijn tak gekluisterd. Dit overjarig embleem van de macht werd met oliepastel van een stuk kinderspeelgoed afgetekend [Fig. 3].

In de periode 1983-1987 legde Tordoir zich toe op het maken van samengestelde werken die uit vlakke paneeltjes bestaan, soms gemarkeerd met driedimensionale sierstukken en gefiguurzaagde inzetstukken. Meestal zijn die panelen dragers van wat Bart Cassiman beschrijft als “een eenvoudig, gegeometriseerd of decoratief motief en schematische of gestileerde, zonder modelé geschilderde – niet altijd onmiddellijk te identificeren en dikwijls enkel door contouren aangeduide – figuratie.”¹⁵ Deze werken vinden de bevestiging van hun picturaal karakter in de frontaliteit van hun ordening op de wand waar ze lineaire reeksen vormen, of in rechthoekige, soms rombische, composities op een raster zijn geschikt [Fig. 4].

Johan Vanbergen noemt de motieven die Tordoir per paneel opvoert en afzondert, *objectfiguren*, en hij kent ze een “absolute helderheid” toe. “Maar op zichzelf beweren of ontkennen ze niets: ze fixeren onze geest op het begrip van het voorwerp in zijn essentie: dit is een ladder, een hoed, enz.”¹⁶ Hij omschrijft ze als “een soort emphatische woorden [...] die een zuiver aanwijzend karakter hebben.”¹⁷ De toegeschreven ‘absolute helderheid’ van de betrokken ‘objectfiguren’ betreft echter alleen hun formele gedaante, niet hun semantische inhoud. Cassiman en Vanbergen laten bij de bespreking van die werken het woord *rebus* vallen.¹⁸ Maar de eerste wijst erop dat het eigenlijk geen beeldraadsels zijn omdat ze geen oplossing kennen.¹⁹ Op zijn beurt onderstreept Vanbergen dat “het tekenkarakter van Tordoors schilderijen [...] tot een analyse [dwingt] die zich losmaakt van de eerste waarneming van wat in deze voorstellingen onmiddellijk herkenbaar is, nl. voorwerpen als lemma’s in een lexicon, leesbaar als gespelde woorden en tegelijk zichtbaar als klare ‘emblemen’.”²⁰ En hij merkt treffend op dat de enkelvoudige figuren

13 Cf. Sartre, op. cit. p. 31 : « Cette nécessité pour la conscience d’exister comme conscience d’autre chose que soi, Husserl la nomme ‘intentionnalité’. »

14 Cf. Giorgio Agamben, ‘L’auteur comme geste’ in *Profanations*, trad. Martin Rueff (Paris, 2005) p. 86 en p. 89.

15 Bart Cassiman, ‘De verrukkelijke verrassing’ in *Narcisse Tordoir* (Brussel, PSK, 1987) p. 13.

16 Johan Vanbergen, ‘Tussen spiegel en teken’ in *Narcisse Tordoir 1987-1993* (België, Ludion, 1994) p. 11.

17 Loc. cit.

18 Cassiman, op. cit. p. 24 en Vanbergen, op. cit. p. 16.

19 Cf. Cassiman, loc. cit.

20 Vanbergen, op. cit. p. 13.

MQ 31

MQ 32

VANDENHOVE - A&S/books

Narcisse Tordoir - LABOR AND PRODUCTION - 1987/1998

redactie: Guy Châtel, Adriaan Verwée

essays: Guy Châtel, Stefaan Vervoort

vormgeving: Gestalte Grafische Vormgeving, Katrien Daemers en Jessika L'Ecluse

taal: Nederlands

144 p.

ISBN-nummer: 978 90 7671 464 6

D/2021/8734/6

26,- euro

De publicatie *Narcisse Tordoir - LABOR AND PRODUCTION - 1987/1998* begeleidt de gelijknamige tentoonstelling in het kunstencentrum VANDENHOVE te Gent van een ruimte selectie van de maquettes van kunstwerken die beeldend kunstenaar Narcisse Tordoir (°Mechelen 1954) in 2019 aan het M HKA te Antwerpen heeft geschonken. De modellen zijn thematisch gegroepeerd in zes secties: *Dodendans, Studio, Spiegel, Scherven, Icoon, Veelluik*.

Het boek bevat twee essays: In *De contouren van een personage* peilt Guy Châtel naar het antiautoritaire auteurschap van de kunstenaar. Stefaan Vervoort interpreteert in *Gebouwde beelden* Tordoirs vroege werk en situeert de maquettes in de hedendaagse artistieke context.

VANDENHOVE - A&S/books

Narcisse Tordoir - LABOR AND PRODUCTION - 1987/1998

editors: Guy Châtel, Adriaan Verwée

essays: Guy Châtel, Stefaan Vervoort

design: Gestalte Grafische Vormgeving, Katrien Daemers and Jessika L'Ecluse

language: Dutch

144 p.

ISBN number: 978 90 7671 464 6

D/2021/8734/6

26,- euro

The publication *Narcisse Tordoir - LABOR AND PRODUCTION - 1987/1998* accompanies the exhibition of the same title in the VANDENHOVE art centre in Ghent of a selection of the models of art works by visual artist Narcisse Tordoir (°Mechelen 1954), donated to the M HKA in Antwerp in 2019. The models are thematically grouped into six sections: *Dance of Death, Studio, Mirror, Shards, Icon, Polyptych*.

The book contains two essays: In *The Contours of a Character*, Guy Châtel analyses the anti-authoritarian authorship of the artist. Stefaan Vervoort interprets Tordoir's early work in *Build Images* and situates the models in the contemporary artistic context.